

Vitalie TELIPAN,

lector universitar al Catedrei „Științe polițienești și socioumane”,
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, doctorand,

NOȚIUNEA DE PREJUDICIU PATRIMONIAL ȘI REPARAREA ACESTUIA ÎN URMA COMITERII ACCIDENTULUI RUTIER

Rezumat

În conformitate cu normele generale privind răspunderea civilă, persoana care a suferit un prejudiciu cauzat în urma comiterii accidentului rutier, are dreptul la repararea acestuia în mărime completă. Aceasta înseamnă că el trebuie să fie pus într-o situație cât mai aproape de starea anterioară comiterii accidentului rutier.

Cuvinte-cheie: răspundere civilă, accident rutier, prejudiciu material, responsabilitate.

Summary

Under general rules on civil liability, the person who suffered an injury caused in road accident, is entitled to restore all the damage in full length. It means that he must be put in a situation as close as possible to the previous state of committing road accident.

Keywords: civil liability, road accident, material damage, responsibility.

Introducere. În virtutea regulilor generale privind responsabilitatea civilă, persoana care a suferit un prejudiciu are dreptul la repararea lui integrală. În sensul că ea trebuie să fie pusă într-o situație cât mai apropiată posibil de cea pe care a avut-o anterior producerii faptului prejudiciabil. Principiul reparării integrale a prejudiciilor cauzate impune persoanei responsabile o reparare corespunzătoare nu doar a prejudiciilor nepatrimoniale, ci și a prejudiciilor de natură patrimonială, produse prin săvârșirea aceluiași fapt ilicit sau prin fapte ilicite diferite.

Metode de cercetare științifică aplicate: istorică, logică, comparativă și interpretativă.

Rezultate obținute și discuții. În literatura de specialitate prejudiciul patrimonial (material) cunoaște mai multe definiții. Astfel, unii autori definesc prejudiciul patrimonial ca fiind o diferență între starea materială a persoanei vătămate existentă până la săvârșirea faptei ilicite și după săvârșirea acesteia [1, p. 9].

Alți autori definesc prejudiciul patrimonial ca fiind consecințele negative cu caracter patrimonial, ce pot fi evaluate pecuniar, ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării intereselor sau drepturilor subiective patrimoniale ale persoanei și implică un contact material.

Prejudiciul patrimonial poate apărea sub forma: prejudiciului efectiv și a venitului ratat. Aceste două forme de manifestare a

prejudiciilor patrimoniale decurg din conținutul art. 14, alin. (2) CC RM potrivit căruia „se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).”

Venitul ratat constituie lipsa obținerii unor bunuri patrimoniale sau a venitului bănesc pe care partea vătămată le-ar fi putut obține în condițiile circuitului civil, dacă nu ar fi fost săvârșită fapta ilicită. Venitul ratat se caracterizează prin lipsa de sporire a patrimoniului, deși acesta putea și trebuia să sporească, dacă nu ar fi fost săvârșită fapta ilicită [2, p. 100].

Pentru a obține repararea venitului ratat, persoana vătămată trebuie să probeze că a putut și trebuia să primească anumite venituri și numai încălcarea dreptului său de către autorul faptei ilicite a fost cauza că nu a obținut acest venit.

Venitul ratat se bazează deci pe corelația categoriilor posibilitate și realitate [3, p. 161]. Dispunând încasarea venitului ratat, judecătorul trebuie să țină cont în primul rând de faptul că posibilitatea obținerii acestui venit a existat în calitate de realitate obiectivă și nu ca reprezentare subiectivă a persoanei vătămate. Partea vătămată trebuie să probeze, de

asemenea, mărimea venitului neobținut în urma săvârșirii faptei ilicite. La determinarea mărimii venitului ratat trebuie să reieșim din condițiile reale ale circuitului civil și să nu invocăm presupuneri cu privire la venituri eventuale.

În ceea ce privește repararea prejudiciului patrimonial cauzat în urma comiterii accidentelor rutiere, aceasta comportă un caracter diferit în funcție de situația concretă apărută în urma provocării prejudiciului.

Stabilirea prejudiciilor în caz de vătămare a sănătății în urma accidentelor rutiere comportă soluții diferite în funcție de două ipoteze: prima ipoteză este aceea în care vătămarea sănătății nu a avut consecințe de durată; cea de-a doua ipoteză este aceea în care vătămarea sănătății ori a integrității corporale a avut drept urmare pierderea ori reducerea capacității de muncă.

În prima ipoteză, pentru stabilirea prejudiciilor se iau în considerare cheltuielile suportate de către partea vătămată pentru restabilirea sănătății – cheltuieli determinate de îngrijirea medicală, alte asemenea cheltuieli – și, eventual, diferența dintre retribuție și sumele primite pe durata concediului medical până la însănătoșire ori retribuția de care a fost lipsită pe această perioadă. De regulă, despăgubirile se acordă sub forma unei sume globale[3, p. 161].

În ipoteza în care vătămarea sănătății ori a integrității corporale a avut drept urmare pierderea sau diminuarea capacității de muncă, în practică se pot ivi variate situații, care necesită soluții diferențiate.

Aceste situații diferă, la rândul lor, după cum: persoana vătămată era încadrată în câmpul muncii; persoana vătămată, deși majoră, nu era încadrată în câmpul muncii; persoana vătămată nu a împlinit vârsta majoratului.

În cazul în care persoana vătămată era încadrată în câmpul muncii, o primă situație este aceea în care victima a suferit o reducere a veniturilor, pe care le dobândea anterior, ca urmare a pierderii ori diminuării capacității sale de muncă. În această situație victima este îndreptățită să primească, de regulă sub forma unor prestații periodice, diferența dintre

pensia sau ajutorul social primit de la asigurările sociale și veniturile lunare de care a fost lipsită ca urmare a vătămării suferite în urma accidentului rutier. De asemenea, victima trebuie să se adreseze mai întâi asigurărilor sociale pentru obținerea pensiei și, apoi, printr-o acțiune civilă subsidiară pentru obținerea, de la persoana ce a comis accidentul rutier, a diferenței destinate pentru acoperirea integrală a prejudiciul suferit[3, p. 162].

Pentru calcularea veniturilor lunare de care a fost lipsită victima, trebuie să fie luată în considerare, de regulă, retribuția pe care aceasta o primea anterior vătămării. De asemenea, uneori, pot fi avute în vedere și sumele cvenite pentru orele suplimentare pe care victima le presta anterior în mod obișnuit și pe care nu mai este în măsură să le presteze; majorarea de retribuție de care partea vătămată ar fi beneficiat în mod cert, dacă și-ar fi continuat activitatea obișnuită; împrejurarea că victima prejudiciului putea beneficia de salariul cvenit pentru o anumită funcție, decât până la împlinirea unei vârste determinate, după cum menținerea în această funcție nu era posibilă, potrivit legii.

O a doua situație este aceea în care veniturile victimei încadrate în muncă nu au suferit diminuări, deși integritatea corporală și însăși capacitatea de muncă a acesteia au fost prejudiciate, ca urmare a comiterii accidentului rutier. Considerăm că în această situație pot fi acordate despăgubiri bănești, pornindu-se de la ideea că este necesar ca victima să depună eforturi mai mari pentru realizarea aceluiași randament, are nevoie de îngrijiri suplimentare, ceea ce necesită cheltuieli suplimentare, este necesar să dobândească eventual o nouă calificare profesională etc.

O a treia situație este aceea în care, ulterior stabilirii despăgubirilor, au intervenit anumite modificări în capacitatea de muncă a persoanei vătămăte, fie în sensul înrăutățirii, fie în sensul îmbunătățirii acestei capacități.

În situația în care persoana care a fost prejudiciată și-a recăpătat total sau parțial capacitatea de muncă, este posibilă reexaminarea despăgubirilor acordate, adică poate fi redusă sau chiar sistată plata în viitor, ținân-

du-se cont de posibilitatea încadrării sau reîncadrării persoanei vătămate în câmpul muncii. Pasivitatea de care titularul despăgubirii dă dovadă în căutarea unui nou loc de muncă nu poate împiedica reducerea ori sistarea plății despăgubirilor stabilite inițial. Desigur că, în ipoteza în care se va face dovada că reîncadrarea în câmpul muncii nu a fost posibilă, deși persoana vătămată a dat dovadă de diligență făcând demersurile necesare în acest scop, despăgubirile nu vor putea fi reduse sau sistate. În legătură cu această din urmă situație, în literatura de specialitate s-a pus problema posibilității obținerii de către persoana vătămată, care nu s-a mai putut încadra în câmpul muncii, a ajutorului de șomaj. Apreciem că într-o astfel de ipoteză victima accidentului rutier este îndreptățită să primească în continuare diferența dintre veniturile obținute anterior vătămării ei și cuantumul ajutorului de șomaj, dacă diminuarea capacității de muncă a determinat imposibilitatea încadrării într-un alt loc de muncă.

Considerăm că despăgubirile acordate se pot majora sistematic, în cazul în care starea sănătății victimei s-a înrăutățit ori pensia de invaliditate s-a micșorat, ca urmare a încadrării într-un alt grad de invaliditate sau în alte asemenea cazuri [3, p. 164].

O situație deosebită este aceea în care persoana a cărei sănătate ori integritate corporală a fost vătămată era, la data vătămării, o persoană majoră, însă neîncadrată în câmpul muncii. Dificultatea problemelor ce se pun în această situație decurge din lipsa unui criteriu obiectiv, în funcție de care să se stabilească despăgubirea – criteriu care, în cazul persoanei încadrate în câmpul muncii, îl constituie salariul pe care aceasta îl primea –, precum și din împrejurarea că este posibil ca persoana vătămată să nu-și fi pierdut în întregime capacitatea de muncă și deci să aibă posibilitatea dobândirii unor venituri prin desfășurarea unei activități.

Două opinii s-au confruntat în stabilirea criteriului de determinare a cuantumului despăgubirii cuvenite persoanei vătămate în situația menționată: o primă opinie a fost aceea că în cazul persoanei care, neavând calitatea de

persoană încadrată în câmpul muncii, a suferit o diminuare sau chiar pierderea capacității de muncă, stabilirea veniturilor de care a fost lipsită să se facă prin luarea în considerare a salariului minim aplicabil în economia națională; o a doua opinie, pe care o susținem și noi, este aceea de a se adopta nu un criteriu abstract de genul celui propus în opinia precedentă, ci, dimpotrivă, un criteriu concret, care să țină seama de daunele suferite efectiv de persoana prejudiciată, așa cum rezultă din împrejurările de fapt și din situația personală a acesteia. Credem că în stabilirea despăgubirilor acordate persoanei vătămate urmează a se ține seama de valoarea reală a prestațiilor ei, fie în gospodăria casnică, fie ca muncitor zilier, fie în orice alt loc de muncă, asigurându-se, astfel, o acoperire justă și integrală a pagubei suferite, corespunzătoare cantității de muncă pe care nu o mai poate presta.

În sfârșit, o situație specială este aceea a stabilirii prejudiciilor în cazul în care persoana a cărei sănătate ori integritate corporală a fost vătămată ca urmare a comiterii accidentului rutier nu a împlinit încă vârsta majoratului. În stabilirea cuantumului despăgubirilor se apelează la un criteriu concret, ținându-se seama de împrejurările de fapt, de situația persoanei vătămate, de îngrijirile pe care aceasta trebuie să le primească, de cheltuielile și eforturile suplimentare pe care trebuie să le facă pentru dobândirea unei calificări adecvate stării sale de sănătate etc. În funcție de împrejurări, cuantumul despăgubirilor poate fi reexaminat la data la care victima s-a încadrat în câmpul muncii, în cazul în care veniturile astfel realizate sunt mai mici decât cele pe care le-ar fi putut obține dacă nu ar fi intervenit reducerea capacității sale de muncă.

În cazul în care în urma accidentului rutier s-a cauzat moartea unei persoane, se pune problema reparării prejudiciilor patrimoniale suferite de persoanele apropiate defunctului.

Înainte de toate este de reținut obligația care revine autorului accidentului rutier de a repara prejudiciile care au rezultat din plata cheltuielilor medicale și a cheltuielilor de înmormântare, indiferent de faptul că aceste cheltuieli au fost făcute de persoane aflate în

întreținerea defunctului ori de alte persoane. Astfel, potrivit art.1419, alin. (4) CC RM „persoanele obligate să repare prejudiciul cauzat prin deces vor fi ținute să compenseze și cheltuielile de înmormântare necesare, ținând cont de statutul social al defunctului și de obiceiurile locale, persoanei care le-a suportat”.

În ceea ce privește despăgubirile acordate persoanelor apropiate defunctului, o primă distincție care trebuie făcută este aceea după cum persoanele rămase au dreptul la pensie de urmaș din partea asigurărilor sociale ori nu au acest drept.

Dacă cei îndreptățiți la despăgubire au dreptul la pensie de urmaș, ei trebuie să se adreseze mai întâi asigurărilor sociale pentru stabilirea pensiei și numai dacă pensia nu acoperă integral prejudiciul încercat, prin pierderea întreținătorului, pot sesiza instanța judecătorească. Pentru stabilirea despăgubirilor în completare trebuie să fie luate în considerare sumele de bani pe care defunctul le afecta pentru întreținerea și pregătirea profesională a celui ce beneficiază de pensia de urmaș.

Dacă persoanele care se aflau în întreținerea defunctului nu au dreptul la pensie de urmaș, se pot ivi mai multe probleme cu privire la obligația de reparare a prejudiciului.

O primă problemă a fost aceea a persoanelor care au vocația să ceară despăgubiri. Este în afară de discuție că persoana care, potrivit Codului familiei, primea efectiv întreținere de la defunct este îndreptățită să obțină despăgubiri de la autorul faptei cauzatoare de moarte.

În practica judiciară precum și în literatura de specialitate s-a pus și problema persoanelor care se aflau în fapt în întreținerea defunctului, deși aceste persoane nu aveau un drept la întreținere. Credem că trebuie recunoscut dreptul la despăgubiri și acestor persoane, dacă întreținerea acordată prezenta un caracter de stabilitate, care justifica presupunerea că ar fi fost acordată și în viitor.

În ceea ce privește acordarea despăgubirilor cuvenite celor cu drept la întreținere sau celor care primeau în fapt întreținere de la cel decedat, instanțele au admis obligarea la plată, chiar dacă cel ce primea întreținerea avea unele venituri personale din muncă, pensie

sau orice alt fel de venituri.

Dacă cel ce primea întreținerea nu era încadrat în muncă, deși era major și nu depășise vârsta pensionării, trebuie menționat că el nu poate pretinde ca și pe viitor să i se asigure de către cel vinovat de moartea victimei aceleași condiții pe care le avea în timpul vieții celui care presta întreținerea, fără ca să se încadreze în muncă.

În ceea ce privește modalitatea de plată a despăgubirilor cuvenite celor aflați în întreținerea persoanei vătămate, legiuitorul a stabilit în art. 1420, alin.(1) CC RM că „plata despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces se efectuează în rate lunare”. Conform art. 1420, alin. (3) CC RM, instanța de judecată poate stabili repararea prejudiciului „în formă de plată unică pentru o perioadă de cel mult trei ani”, dacă persoana îndreptățită de a primi despăgubiri a depus o cerere întemeiată în acest sens, „ținând cont de posibilitățile persoanei responsabile”.

Referitor la cuantumul prestației lunare la care poate fi obligat autorul prejudiciului, trebuie pornit de la principiul conform căruia prestația constituie o despăgubire și nu o pensie de întreținere, astfel încât criteriul stării materiale a plătitorului nu poate fi reținut. Drept urmare, autorul prejudiciului, indiferent de propria sa situație materială, urmează să acopere prestațiile pe care le plătea victima, prestații de care urmașii acesteia sau persoanele aflate în întreținerea ei au fost lipsite.

În legătură cu obligarea autorului prejudiciului la plata unei prestații periodice, se pune în prezent problema fluctuațiilor valorii monedei naționale, împrejurare care poate determina caracterul derizoriu al unor asemenea despăgubiri.

Această problemă se poate rezolva în două moduri: fie prin pronunțarea unor hotărâri în care instanța de judecată să prevadă ea însăși un mod de indexare a sumei ce se cuvine persoanei vătămate cu titlu de prestație periodică, în funcție de criterii diverse (costul vieții, salariul minim pe economie etc); fie prin intervenția legiuitorului, care să reglementeze

expres o modalitate de indexare automată a acestor prestații periodice.

Întrucât prima soluție este aptă să genereze dispute teoretice și o jurisprudență contradictorie, nepronunțăm în favoarea tranșării acestui important aspect pe cale legislativă [4, p. 566].

O altă problemă ce apare în legătură cu repararea prejudiciului patrimonial cauzat în urma accidentului rutier este cea a reparării prejudiciilor patrimoniale cauzat în urma deteriorării sau distrugerii bunurilor aflate în autovehiculele antrenate în accidentul rutier, precum și a bunurilor personale aflate asupra persoanei.

Potrivit art. 14, alin.(2) CC RM, „Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).” Din cele expuse mai sus putem afirma că persoana care este vinovată de producerea accidentului rutier este obligată să repare prejudiciul patrimonial rezultat prin pierderea sau deteriorarea bunurilor. Legiuitorul, în conținutul normei prevăzute la art. 14, alin.(2) CC RM, nu a determinat clar care bunuri urmează a fi reparate, de aceea putem afirma că persoana care prin acțiunile sale ilicite a cauzat prejudicii patrimoniale trebuie să repare toate bunurile ce au fost deteriorate sau distruse. Această afirmație se bazează pe sintagma „pierderea sau deteriorarea bunurilor” din prevederile legale expuse mai sus. De asemenea, această părere este întărită de legiuitor prin prevederile Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22.12.2006, în art. 15, alin. (4) care prevede: „la avariarea sau distrugerea de bunuri, despăgubirea de asigurare se acordă pentru bunurile aflate în afara autovehiculului care a produs accidentul, cu excepția celor specificate la art.16, iar pentru bunurile aflate în acel autovehicul, numai dacă ele nu erau transportate în baza unui raport contractual încheiat cu posesorul sau cu utilizatorul au-

tovehiculului, precum și dacă nu aparțineau posesorului sau utilizatorului răspunzător de accident”. Cuvintele-cheie care pot fi folosite în argumentarea faptului că persoana responsabilă de producerea accidentului rutier trebuie să repare și prejudiciul patrimonial cauzat prin deteriorarea sau distrugerea bunurilor personale aflate asupra persoanei sau a bunurilor aflate în autovehiculele antrenate în accidentul rutier sunt: „bunurile aflate în afara autovehiculului care a produs accidentul” precum și „bunurile aflate în acel autovehicul, dacă ele nu erau transportate în baza unui raport contractual sau nu aparțineau utilizatorului sau posesorului” autovehiculului responsabil de producerea accidentului rutier. Dacă prejudiciul patrimonial cauzat prin deteriorarea sau distrugerea bunurilor aflate în autovehiculul responsabil de producerea accidentului rutier urmează a fi reparat, rezultă că și prejudiciul patrimonial cauzat prin deteriorarea sau distrugerea bunurilor aflate în celelalte autovehicule antrenate în accidentul rutier urmează a fi reparat de către persoana care prin acțiunile ilicite ale sale a dus la producerea accidentului rutier sau, în caz de existență a unui contract de asigurare de răspundere civilă auto sau asigurare de bunuri, de către compania de asigurare.

Important este ca persoana care solicită repararea prejudiciului patrimonial cauzat ca rezultat al comiterii accidentului rutier să dovedească legătura cauzală dintre acțiunile ilicite ale persoanei vinovate și pagubele cauzate, precum și mărimea acestora prin prezentarea de probe.

Astfel, luând în considerare cele expuse mai sus, pot concluziona că orice persoană care se află în autovehiculul responsabil de producerea accidentului rutier, cu excepția utilizatorului sau posesorului acestuia, precum și a altei persoane care se face vinovată de producerea accidentului rutier, sau în orice alt autovehicul antrenat în accidentul rutier are dreptul de a solicita repararea prejudiciului patrimonial cauzat în urma comiterii accidentului rutier exprimat prin deteriorarea sau distrugerea bunurilor aflate asupra sa (bijuterii, ceas, telefon mobil etc.) sau aflate în

autovehiculele antrenate în accidentul rutier (aparate electrocasnice, obiecte de artă etc.).

O altă problemă ce necesită a fi soluționată este cea a reparării prejudiciului patrimonial cauzat în urma comiterii accidentului rutier în caz de extremă necesitate.

Conform art. 1402, alin.(1) CC RM, „prejudiciul cauzat de o persoană în caz de extremă necesitate urmează a fi reparat de ea”. Alin.(2) al aceluiași articol prevede că „luând în considerație împrejurările în care a fost cauzat prejudiciul, instanța de judecată poate obliga la repararea lui terțul în al cărui interes a acționat autorul prejudiciului sau poate exonera de obligația de reparare, integral sau parțial, atât autorul prejudiciului, cât și terța persoană”.

Potrivit art. 38, alin.(2) CP RM, „Este în stare de extremă necesitate persoana care săvârșește fapta pentru a salva viața, integritatea corporală sau sănătatea sa, a altei persoane ori un interes public de la un pericol iminent care nu poate fi înlăturat altfel”.

Astfel, rezultă că persoana care se află în caz de extremă necesitate poate cauza un prejudiciu patrimonial ca rezultat al comiterii accidentului rutier pentru a preveni survenirea unor urmări mai grave asupra sa, a altei persoane sau asupra unui interes public.

Pentru a aprecia mai corect și mai ușor de către cine urmează să fie reparat prejudiciul patrimonial cauzat ca urmare a comiterii accidentului rutier în caz de extremă necesitate, propun ca aceste prejudicii patrimoniale să fie clasificate în:

- prejudicii patrimoniale cauzate ca urmare a comiterii accidentului rutier în caz de extremă necesitate, de către persoana responsabilă de producerea accidentului rutier, pentru prevenirea survenirii unor urmări mai grave în „favoarea” acesteia;

- prejudicii patrimoniale cauzate ca urmare a comiterii accidentului rutier în caz de extremă necesitate, de către persoana responsabilă de producerea accidentului rutier, pentru prevenirea survenirii unor urmări mai grave în „favoarea” terțelor persoane sau unui interes public.

Astfel, dacă prejudiciul patrimonial este

cauzat de către persoana responsabilă de producerea accidentului rutier în „favoarea” sa, atunci repararea prejudiciului rămâne pe seama acestei persoane.

În cel de-al doilea caz când prejudiciul patrimonial este cauzat de către persoana responsabilă de producerea accidentului rutier în „favoarea” terței persoane sau unui interes public, cred că acesta trebuie să fie reparat de către persoana în al cărui interes a acționat autorul prejudiciului. În cazul în care prejudiciul patrimonial a fost cauzat nemijlocit persoanei în „favoarea” cui a acționat autorul prejudiciului, atunci atât acesta din urmă, cât și persoana păgubită pot fi exonerate de obligația de a repara prejudiciul patrimonial cauzat.

Însă poate apărea situația când prejudiciul patrimonial cauzat ca urmare a comiterii accidentului rutier în caz de extremă necesitate a fost cauzat pentru prevenirea survenirii unor urmări mai grave asupra unei persoane minore sau care se află în imposibilitatea de a conștientiza acțiunile sale sau de a le dirija. În acest caz, considerăm că prejudiciul patrimonial cauzat trebuie să fie reparat de către părinții acestei persoane sau de către tutorele, curatorul sau de către organul specializat în a cărui supraveghere se află persoana respectivă.

Altă situație poate apărea când persoana în interesul căreia a acționat autorul prejudiciului nu recunoaște sau neagă faptul că autorul prejudiciului a cauzat anumite prejudicii patrimoniale unei terțe persoane pentru a preveni survenirea unor urmări mai grave asupra persoanei în al cărui interes s-a acționat. În acest caz cred că trebuie dispusă efectuarea unei expertize având ca rezultat expunerea, în raportul de expertiză, a împrejurărilor, factorilor și altor circumstanțe care ar demonstra faptul că în cazul în care nu era înlăturat pericolul puteau surveni urmări mai grave pentru persoana în al cărui interes a acționat autorul prejudiciului.

O altă problemă este cea a reparării prejudiciului patrimonial cauzat ca urmare a comiterii accidentului rutier în caz fortuit. În asemenea caz, considerăm că nimeni nu este obligat să repare prejudiciul patrimonial cauzat. Prin prejudiciu patrimonial cauzat ca

urmare a comiterii accidentului rutier în caz fortuit putem înțelege acel prejudiciu care a fost cauzat în timpul calamităților naturale, exploziilor nucleare etc. Credem că aceasta se datorează faptului că nimeni nu poate prevedea ce se poate întâmpla în cazurile fortuite, iar prejudiciul este provocat din cauza survenirii unei situații care face imposibilă acțiunea conform voinței autorului.

Concluzii. Analizând cele expuse mai sus, constatăm că în literatura de specialitate nu s-a conturat o definiție unanim recunoscută a prejudiciilor patrimoniale, însă majoritatea cercetătorilor în domeniu susțin opinia conform căreia pentru ca prejudiciul patrimonial cauzat în urma comiterii accidentului rutier să fie susceptibil de reparație, el trebuie să fie direct, cert și să nu fi fost reparat încă. Dacă aceste condiții nu sunt întrunite, atunci prejudiciul nu mai poate fi reparat. La stabilirea cuantumului despăgubirilor nu are importanță gravitatea vinovăției, autorul prejudiciului răspunde integral, chiar și pentru fapta ilicită săvârșită din imprudență.

Repararea prejudiciului patrimonial cauzat în urma comiterii accidentelor rutiere se consideră atât prejudiciul efectiv, cât și beneficiul ratat.

Referitor la propunerile pe marginea subiectului studiat, considerăm oportun modificarea legislației astfel încât la calculul prejudiciilor patrimoniale cauzate în urma comiterii unui accident rutier să nu fie luată în calcul uzura pieselor deteriorate sau distruse. Prin aplicarea uzurii nu sunt protejați pe deplin nici asigurații, nici terțele persoane păgubite în urma producerii accidentului rutier. De asemenea, propunem ca companiile de asigurare să indexeze anual venitul ratat al victimelor care în urma accidentelor rutiere au devenit invalide sau a fost diminuată ca-

pacitatea de muncă.

Referințe bibliografice

1. Малеин Н.С., «Возмещение вреда, причинённого личности», Москва, Издательство: Юридическая литература, 1965.
2. Поляков И.Н., «Ответственность по обязательствам вследствие причинения вреда», Москва, Городец, 1998; Иоффе О.С. «Обязательственное право», Москва, Юридическая литература, 1975.
3. C. Stănescu, C. Bîrsan, Dreptul civil. Teoria generală a obligațiilor, București, Editura ALL, 1998.
4. B. Starck, Droit civil. Obligations. 1. Responsabilité délictuelle, troisième édition, Litec, Paris, 1988.
5. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 06.06.2002, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 082 din 22.06.2002.
6. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XVI din 30.05.2003, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 11-115 din 12.06.2003.
7. Legea „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule” nr. 414-XVI din 22.12.2006, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 32-35/112 din 09.03.2007.
8. Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 13/1 din 03.04.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de determinare a uzurii în cazul pagubelor produse la autovehicule, publicată în Monitorul Oficial nr. 90 din 20.05.2008.